

DEMOCRACY AT RISK: EU POLITICS IN THE 21ST CENTURY

JEAN MONNET MODULE 2023-2025

Efstathios T. Fakiolas

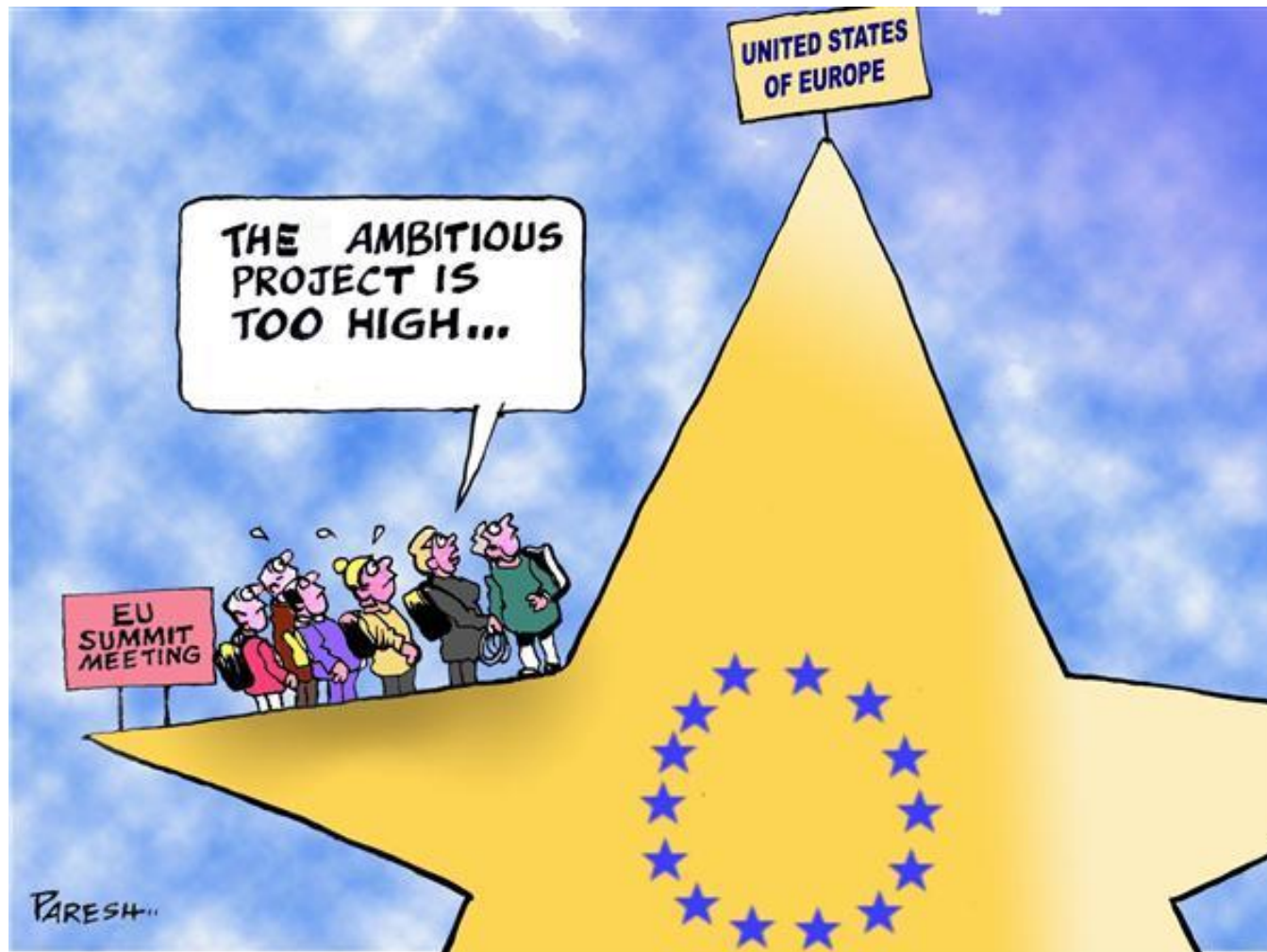

UNIVERSITY OF PELOPONNESE

Δημοκρατία, Διακυβέρνηση και Λήψη Αποφάσεων στην
Ευρωπαϊκή Ένωση:

Ζητήματα Οντολογίας, Επιστημολογίας και Μεθόδων
Έρευνας

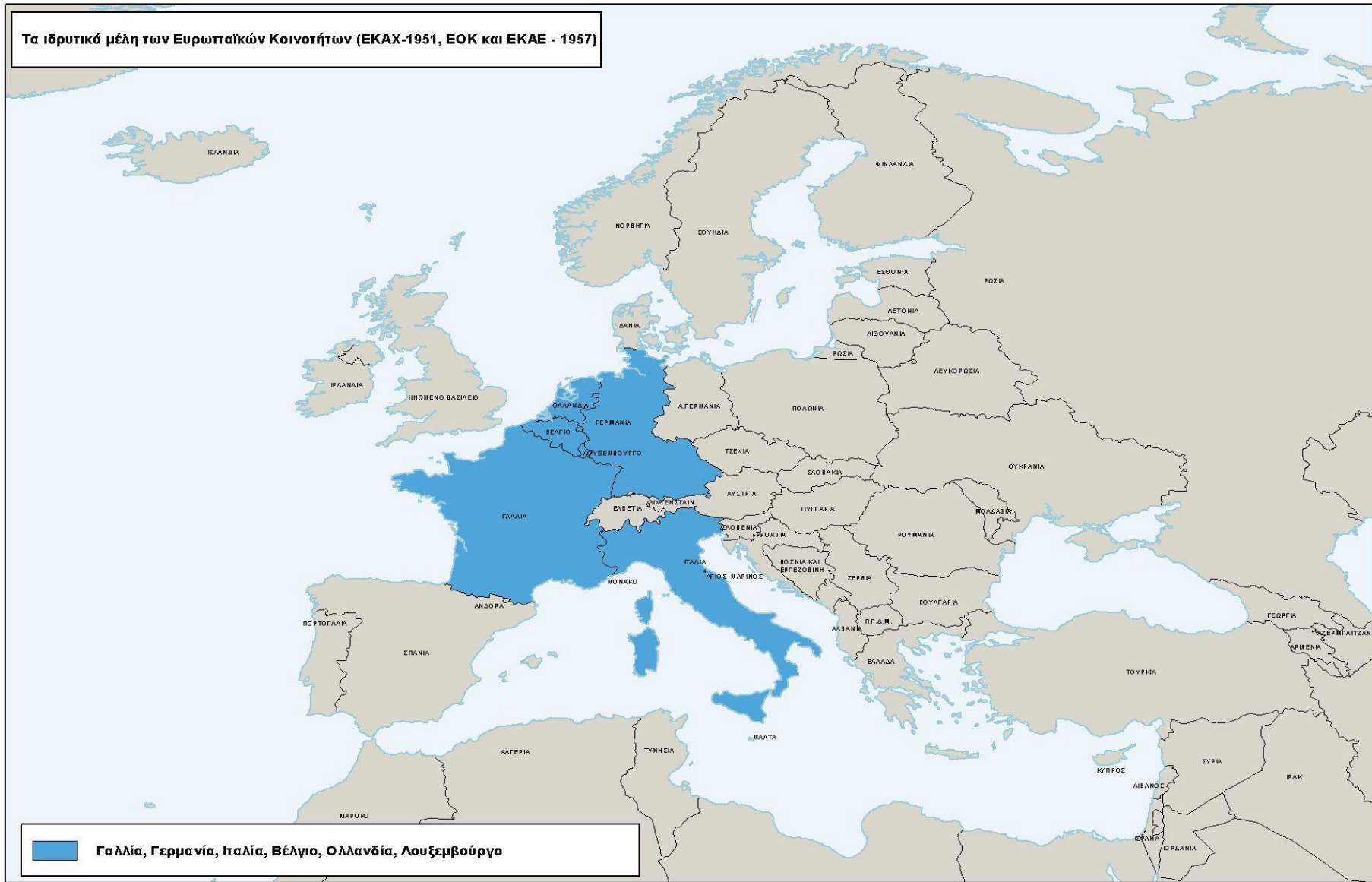
<https://www.consilium.europa.eu/en/history/?taxId=807>

https://www.arte.tv/player/v3/index.php?json_url=https%3A%2F%2Fapi.arte.tv%2Fapi%2Fplayer%2Fv1%2Fconfig%2Fen%2F074567-008-A%3Fautostart%3D1%26lifeCycle%3D1&config=arte_nude&lang=en EN

Διακήρυξη Schuman

«... Η Ευρώπη δε θα δημιουργηθεί δια μας, ούτε σε ένα συνολικό οικοδόμημα: θα διαμορφωθεί μέσα από συγκεκριμένα επιτεύγματα που θα δημιουργήσουν πρώτα μια πραγματική αλληλεγγύη. Η συγκέντρωση των ευρωπαϊκών εθνών απαιτεί να εξαλειφθεί η μακραίωνη αντίθεση της Γαλλίας και της Γερμανίας...»

Τα ιδρυτικά μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΚΑΧ-1951, ΕΟΚ και ΕΚΑΕ - 1957)

Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο

Δημοκρατία;

Πολίτευμα;

Σύστημα αντιπροσώπευσης και θεσμικών εγγυήσεων του πολίτη;

Σύστημα οργάνωσης της πολιτικής αντιπαράθεσης;

Σύστημα διαμόρφωσης της πολιτικής;

Σύστημα ελέγχου και διοίκησης της κοινωνίας;

Βούληση στη Δημοκρατία:

Κατασκευασμένη από τον ορθό λόγο ή από μια συλλογικότητα;

Γενική Βούληση ή Λαϊκή Βούληση;

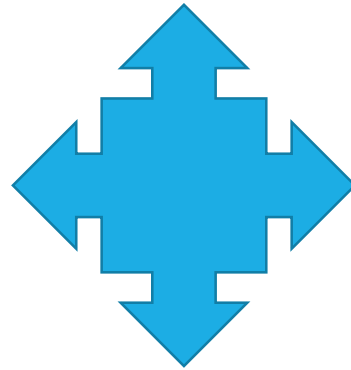
Δημοκρατία, Διακυβέρνηση και Πολίτης

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Αγώνας: διεκδίκηση, απόκτηση, διεύρυνση

Αντίσταση: άμυνα, αποτροπή

Χρήση/αξιοποίηση/κατανάλωση/ικανοποίηση

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Πειθώ: εκπαίδευση, κοινωνικοποίηση, ταυτότητα

Επιβολή: πρόληψη, κυρώσεις, καταστολή

Παράγοντες Προσδιορισμού

Πολίτευμα
Οικονομία
Κοινωνία
Πολιτισμός
κουλτούρα

Συναίνεση, Νομιμοποίηση, Εθνό-ποίηση

Διακυβέρνηση

Τυπικοί & άτυποι τρόποι διαβούλευσης και συντονισμού για τη διαμόρφωση και λήψη συλλογικών δεσμευτικών αποφάσεων που αποβλέπουν στην επίτευξη στόχων:

I. δομές και θεσμοί

II. διαδικασίες, νόρμες και πρακτικές

Ας Μελετήσουμε, λοιπόν, την ΕΕ αξιοποιώντας ως διδακτικό εργαλείο την

“Εκμάθηση στη Βάση ενός Προβλήματος (ΕΒΠ)»

(Problem-based Learning)

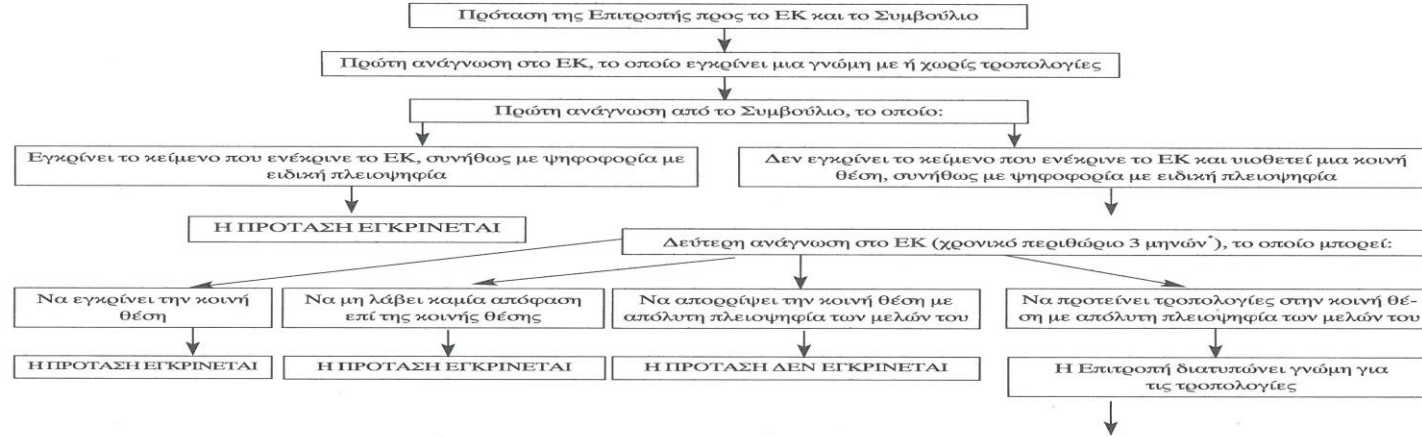
Πώς θα μελετούσατε τη βασική διαδικασία λήψης αποφάσεων για την έκδοση κανονιστικών πράξεων και τη διαμόρφωση ή/και εφαρμογή πολιτικών στην ΕΕ

(δείτε την επόμενη διαφάνεια);

Η εργασία (task) της συγκεκριμένης ΕΒΠ αποβλέπει στη:

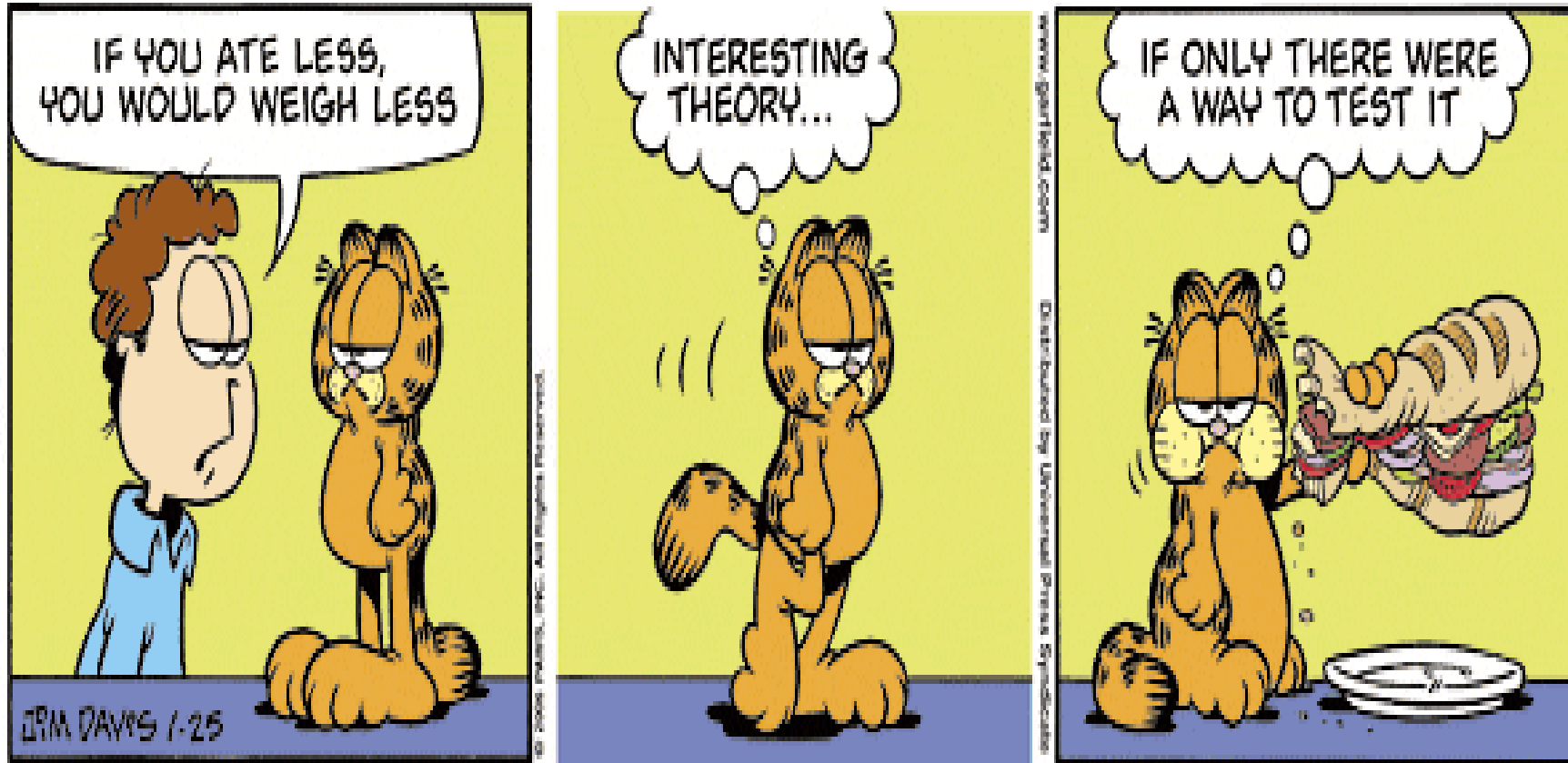
- i. διερεύνηση του προβλήματος (**problem task**)
- ii. κατανόηση των διαφορετικών προσεγγίσεων/επιχειρημάτων (**discussion task**)
- iii. εφαρμογή διαφορετικών προσεγγίσεων/επιχειρημάτων (**application task**)

Διάγραμμα 15.2 Η διαδικασία συναπόφασης (άρθρο 251)

* Οι περίοδοι των τριών μηνών και των έξι εβδομάδων μπορούν να παραταθούν κατά ένα μήνα και δύο εβδομάδες αντίστοιχα, εάν συμφωνήσουν και τα δύο θεσμικά όργανα.

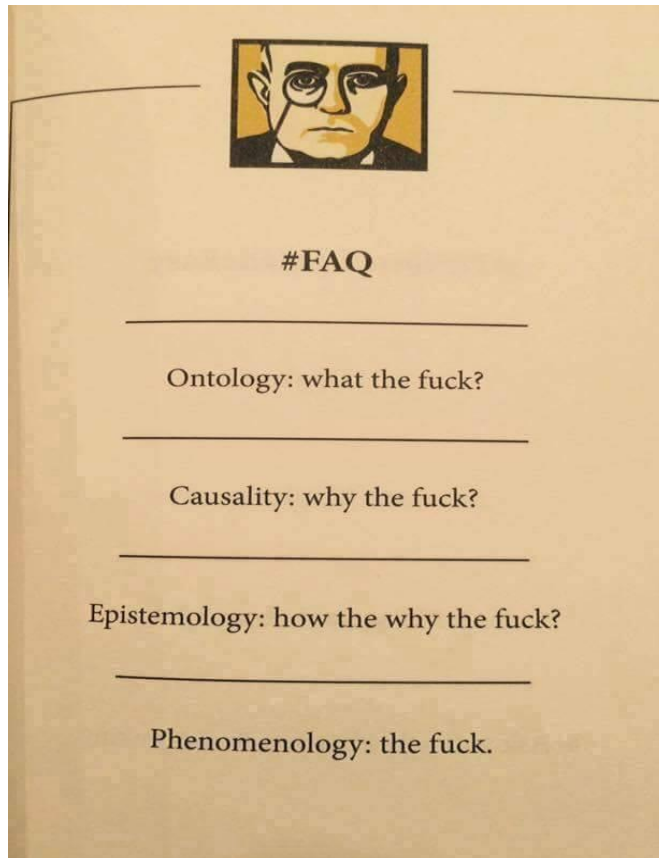
...όλα ξεκινούν από το *Ον*;

Το τι Υπάρχει Εξαρτάται από το Τι Μπορούμε να
Γνωρίσουμε; τημL

Οντολογία & Επιστημολογία

Φαινόμενο, Αίτιο, Αποτέλεσμα

Οντολογία:

τι υπάρχει (ύλη-ιδέα, δρων-δομή)

Επιστημολογία:

πως 'συλλαμβάνουμε διανοητικά' αυτό που υπάρχει (επίπεδο ανάλυσης, εξήγηση-κατανόηση)

Μεθοδολογία:

η λογική της προσέγγισης του τι υπάρχει (θετικισμός-μεταθετικισμός, επαγωγή-απαγωγή)

Μέθοδοι:

τρόποι έρευνας του τι υπάρχει (ποιοτικές-ποσοτικές/τυπικές)

Επίπεδα Ανάλυσης

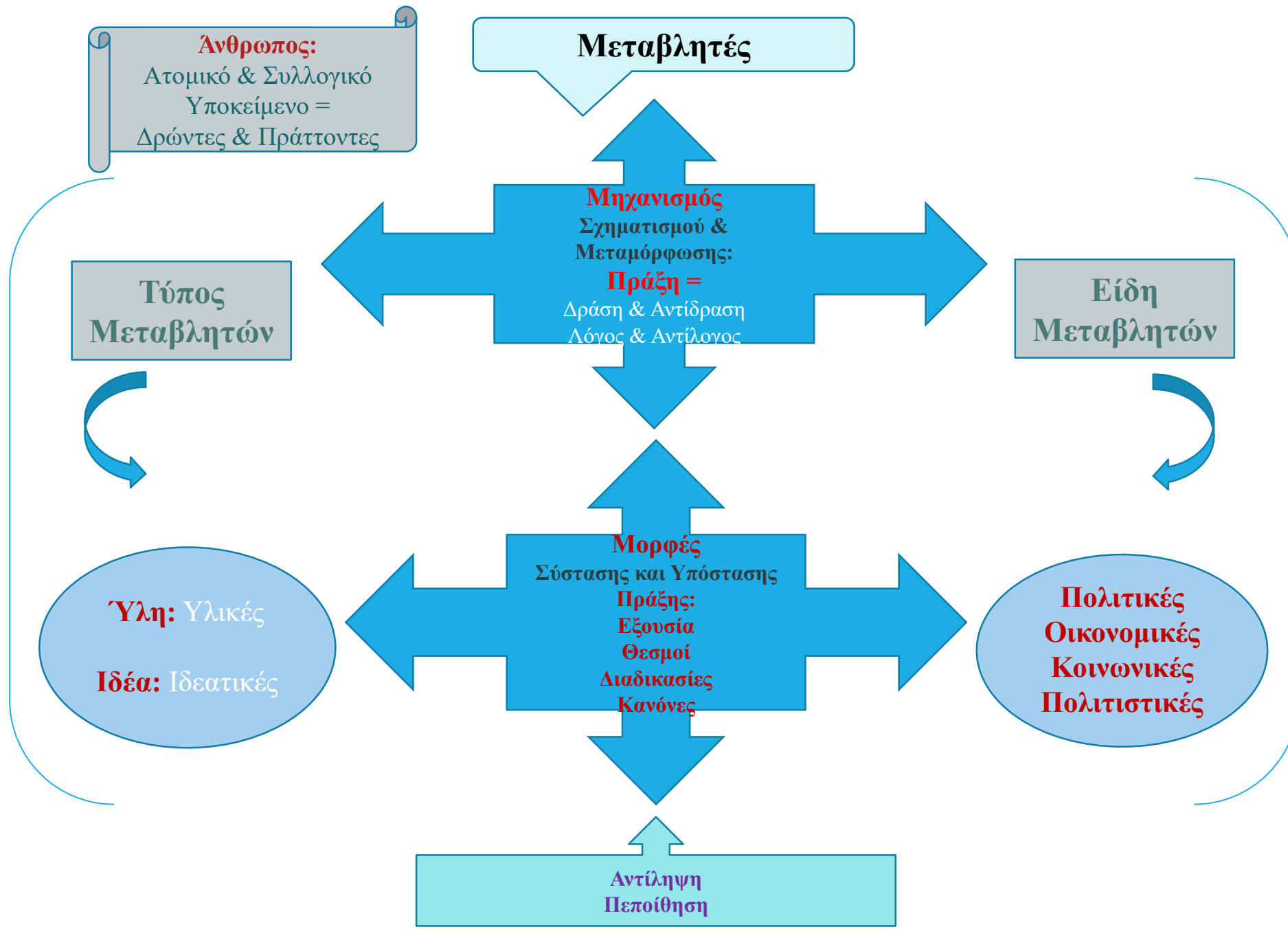
Σύστημα
Διεθνές & Περιφερειακό

Κράτος

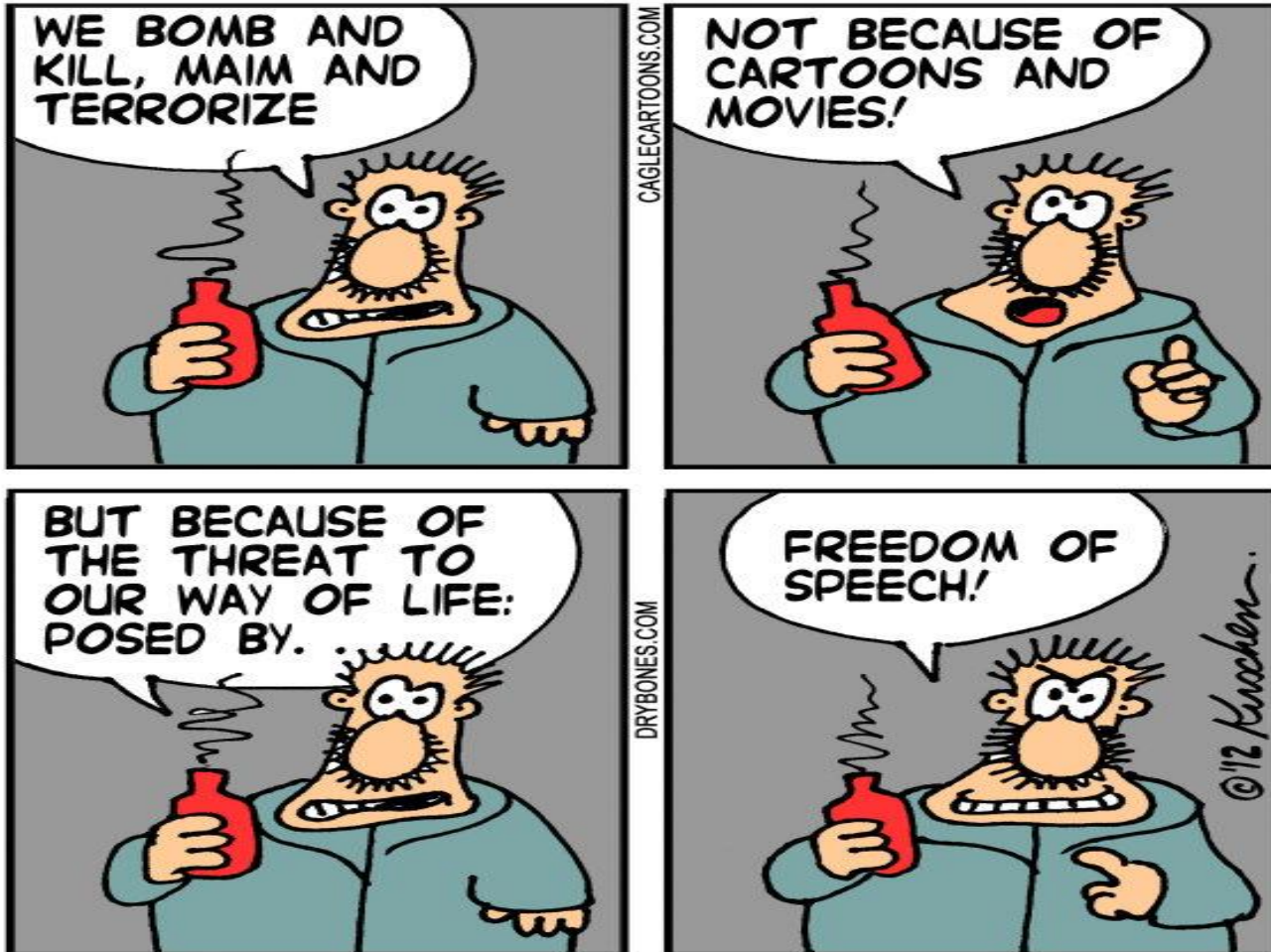

Άτομο

Εξήγηση

Dry Bones

Κατανόηση

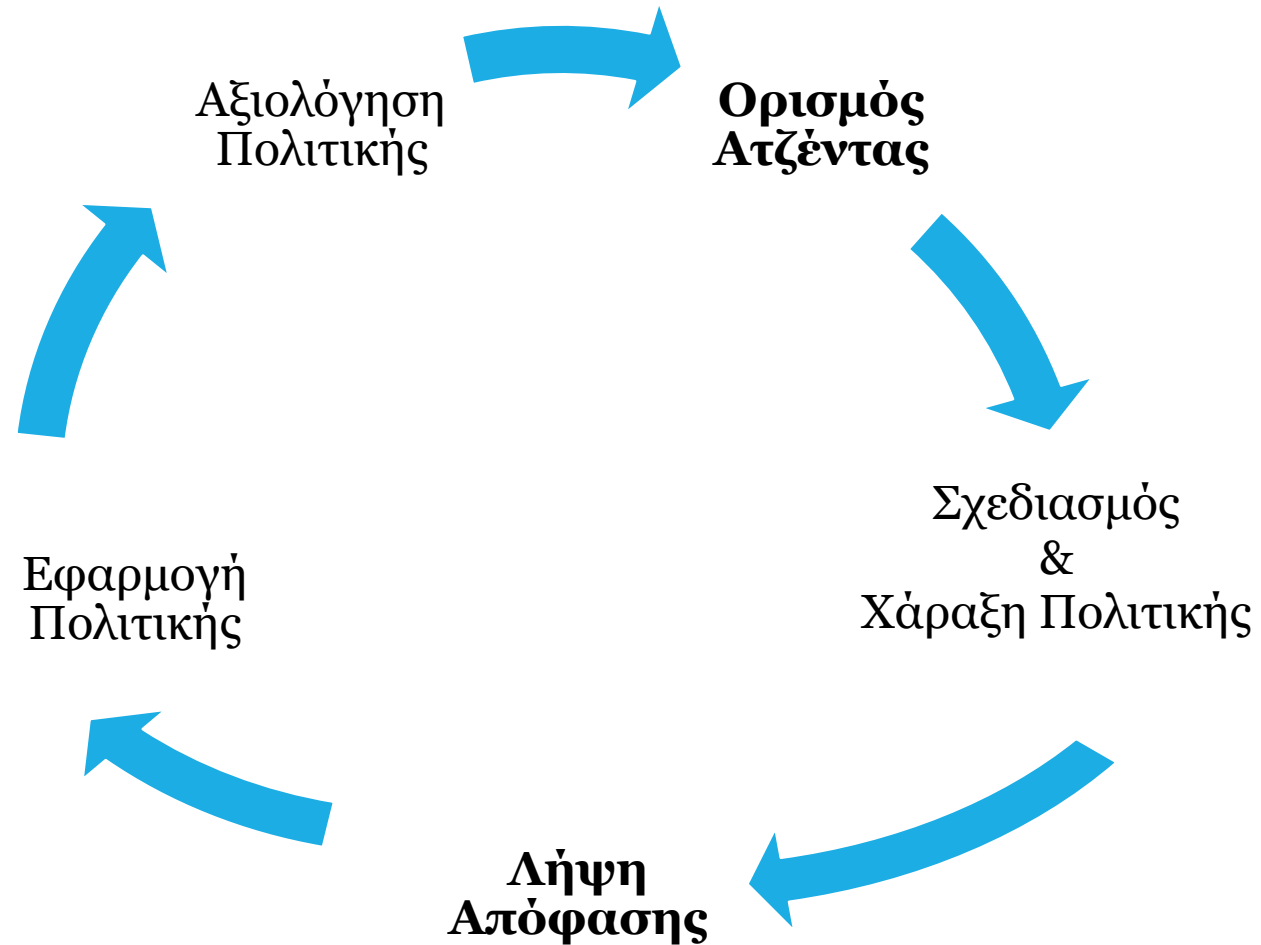
Δρων

Δομή

Ο Κύκλος Διαμόρφωσης & Υλοποίησης Δημόσιας Πολιτικής

Η Οντολογία της Διαμόρφωσης και Λήψης Αποφάσεων στη Διαδικασία Σχεδιασμού και Εφαρμογής μιας Δημόσιας Πολιτικής

Στόχοι Πολιτικής

Μέσα Στρατηγικής

Δρώντες Διαμορφωτές

Δρώντες Εφαρμογής

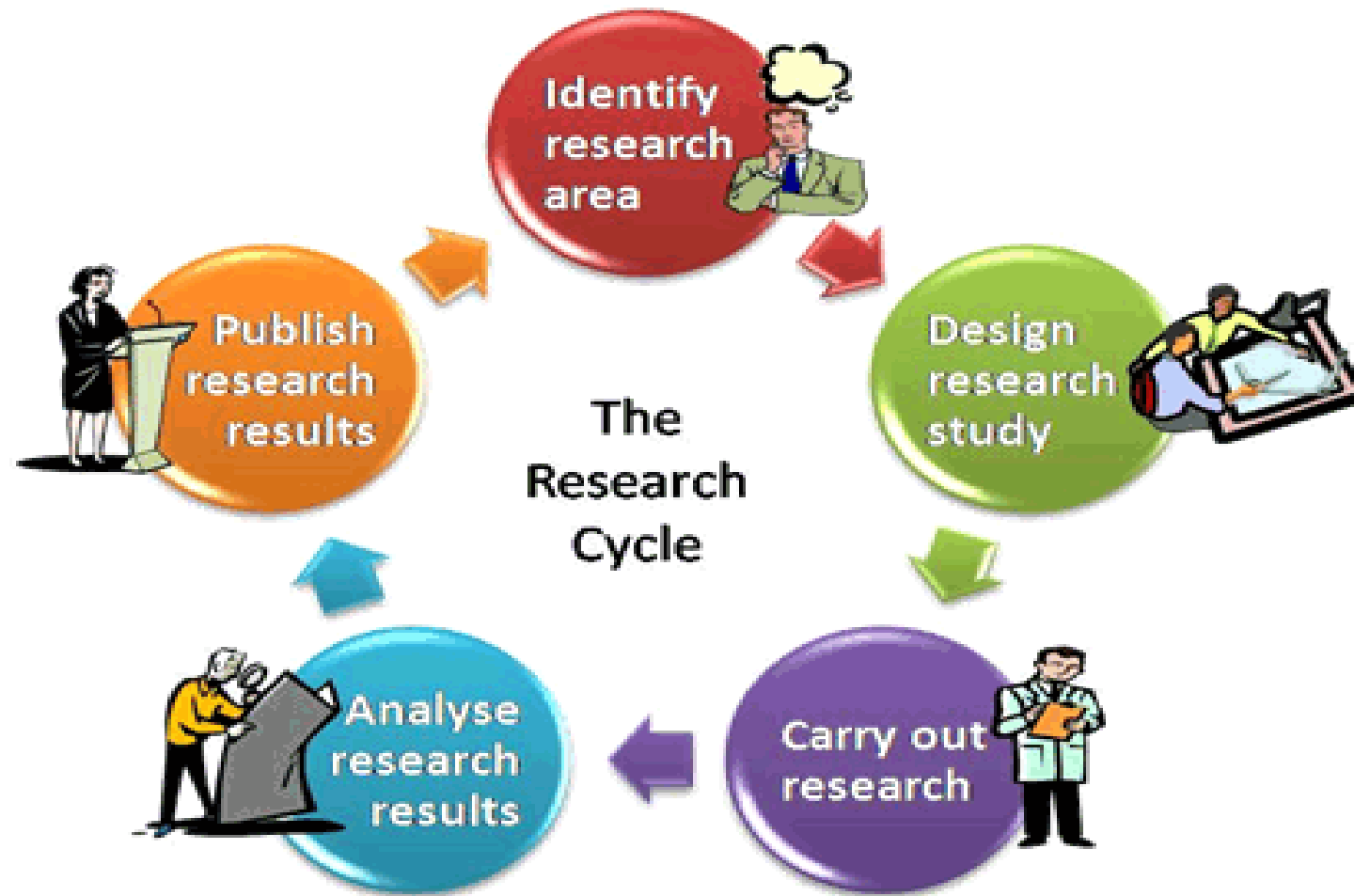
Δρώντες Ωφελούμενοι

Δρώντες ‘Αναλυτές’;

Ο «Κόσμος της Ακαδημίας» & ο «Κόσμος της Πολιτικής»
Παράλληλες ή Αντικρουόμενες Πορείες

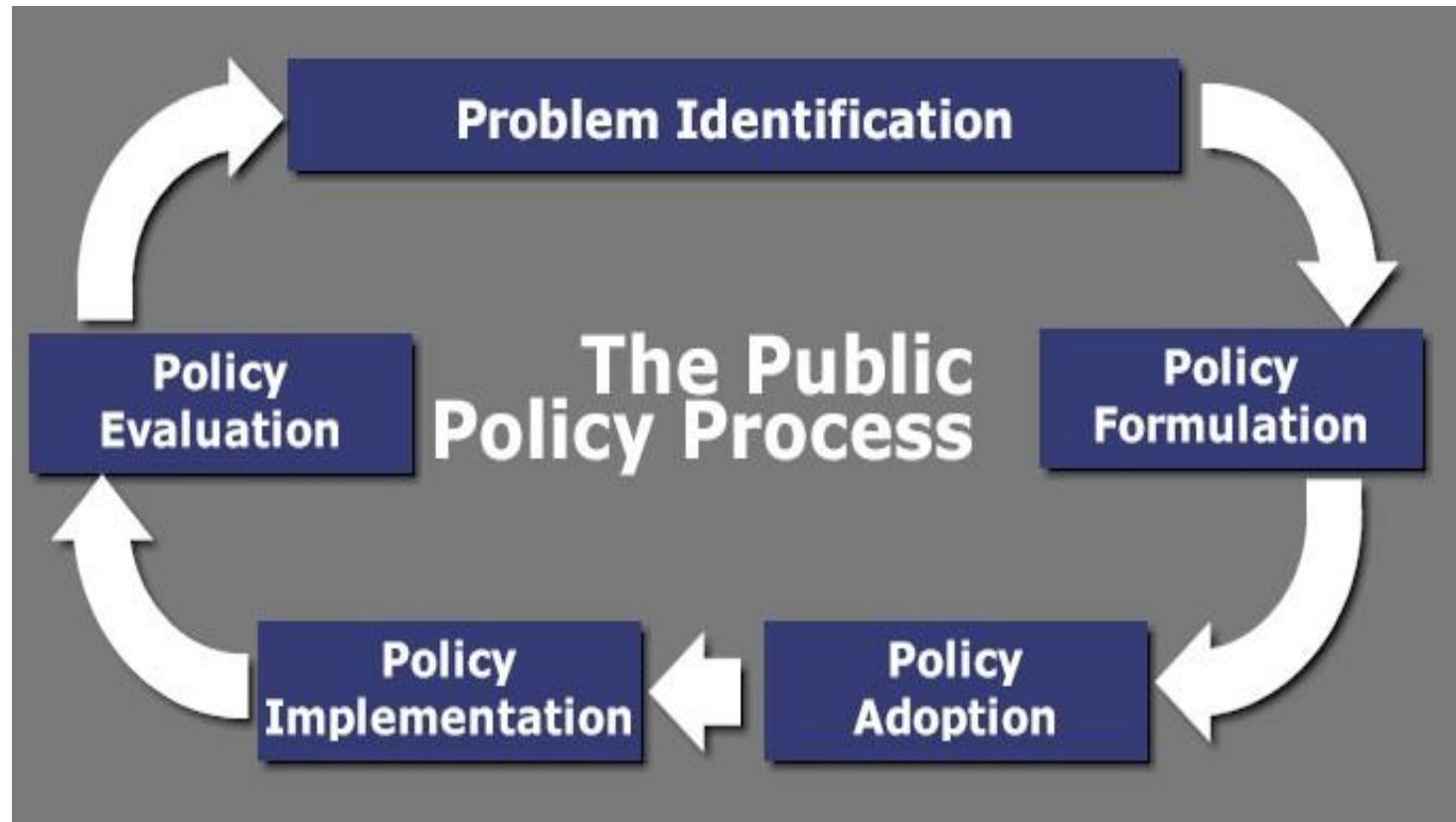
Ο Κύκλος της Έρευνας / Γνώσης

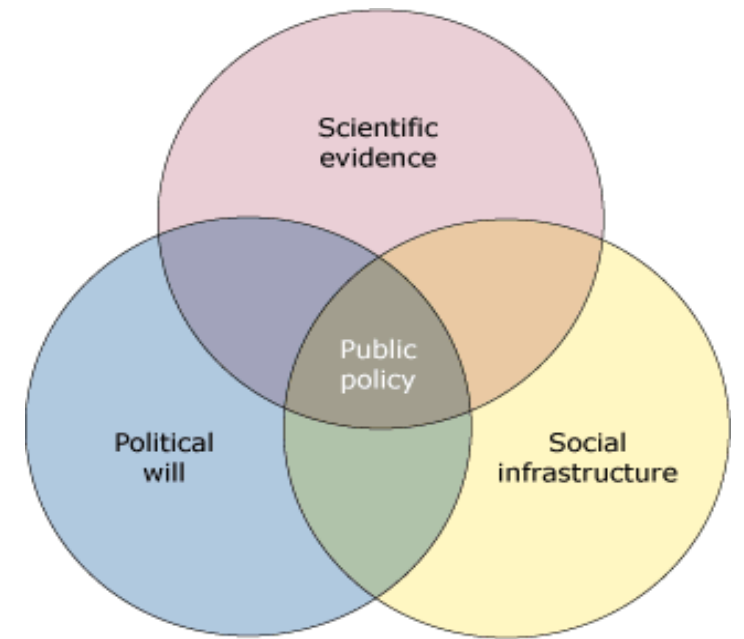
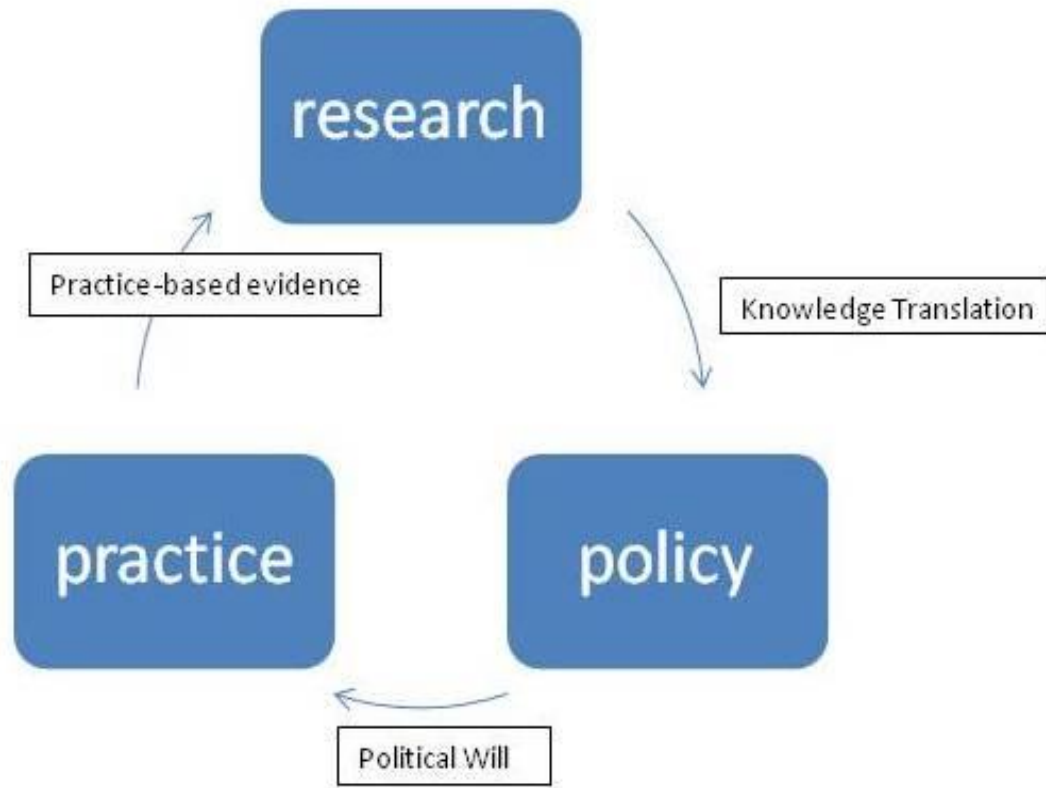
Η Πορεία από τη Γνώση στην Πολιτική/Πρακτική

Η Ενδιάμεση Στάση: Η Διαμόρφωση της Πολιτικής

Η Εμπειρία της Αλληλεπίδρασης: Οι Περιορισμοί της Μετάβασης από τη Θεωρία στην Πράξη

Μελετώντας την πολυπλοκότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διλήμματα Έρευνας

Επίπεδο Ανάλυσης:

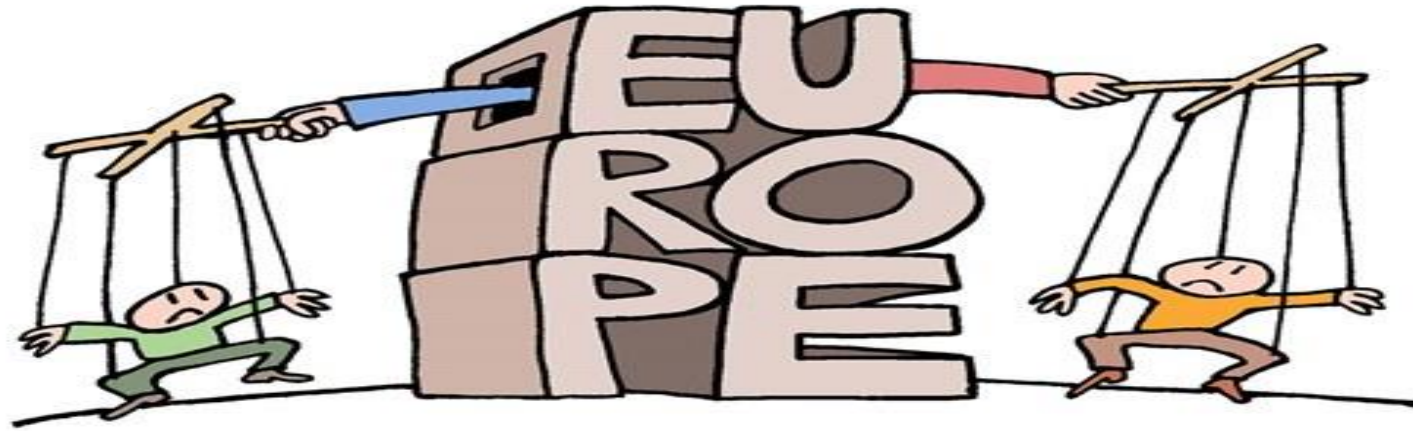
Διεθνές περιβάλλον, ΕΕ, περιφέρεια, κράτος-μέλος, κοινωνία

Σχέση Μεταβλητών:

αιτιώδης συνάφεια/μηχανισμός ή διαδικασία

Επιλογή Μεθόδων Έρευνας:

Επιλογή Περιπτωσιολογικών Μελετών: περιπτώσεις γεγονότων, μηχανισμούς, διαδικασίες, μεταβλητές

no superstate...

...but cooperation

Συνθήκες ΕΕ

- Ρώμης (1957/1958)
- Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (1986/ 1987)
- Μάαστριχτ (1991/ 1993)
- Άμστερνταμ (1997/ 1999)
- Νίκαια (2001/ 2003)
- Συνταγματική Συνθήκη (2004/ δεν επικυρώθηκε ποτέ)
- Λισαβόνα (2007/ 2009)

Θεμέλια της ΕΕ

Σκοπός: ειρήνη, αξίες, ευημερία πολιτών

Αξίες: αξιοπρέπεια, ελευθερία, δημοκρατία, ισότητα, κράτος δικαίου, σεβασμός ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Αρχές: ισότητα μελών, εθνική ταυτότητα, εσωτερική συνταγματική δομή, καλή πίστη συνεργασία

Λειτουργία: αντιπροσωπευτική και συμμετοχική δημοκρατία (ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών)

Θεσμικά Όργανα της ΕΕ

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Σύνοδος Κορυφής Ευρώ

Συμβούλιο

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

ΔΕΕ

Ελεγκτικό Συνέδριο

ΕΚΤ

ΟΚΕ

ΕτΠ

Στάδια Ολοκλήρωσης

Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου

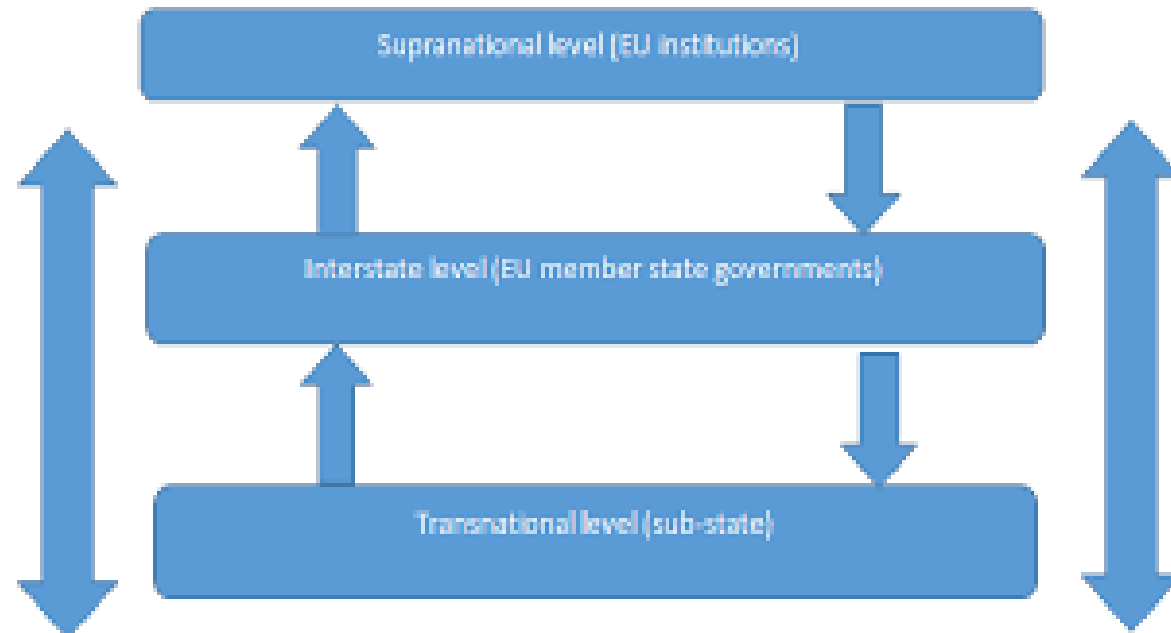
Τελωνειακή Ένωση

Κοινή Αγορά

Οικονομική Ένωση

Πλήρης Οικονομική και Πολιτική Ένωση

Που εξελίσσονται ταυτόχρονα σε τρία Επίπεδα;

Αντιφάσεις-Αντίρροπες Τάσεις;

Διακυβερνητικότητα – Υπερεθνικότητα

Παγκοσμιοποίηση – Περιφερειοποίηση

Ευρωπαϊσμός - Ατλαντισμός

Διεύρυνση - Εμβάθυνση

Ολοκλήρωση (αρνητική & θετική) - Πλουραλισμός

Χαμένοι χωρίς Πυξίδα ή Οδικός Χάρτης προς τα Εμπρός;

Εναρμόνιση ή Ανακύκλωση, ή Επιβολή του Ισχυρότερου;

Είμαστε σαν τα βιβλία.
Οι περισσότεροι βλέπουν
μόνο το εξώφυλλο. Η
μειοψηφία διαβάζει την
εισαγωγή. Πολλοί
πιστεύουν τους κριτικούς
κι ελάχιστοι γνωρίζουν
το περιεχόμενό μας.

-Émile Zola.

Question?

